

BESTEMMINGSPLAN KUSTZONE PETTEN

Milieueffectrapport en Passende Beoordeling - Aanvulling

Gemeente Schagen

30 APRIL 2018

Contactpersoon

REINOUD KLEIJBERG
Senior Adviseur

T +31627061585
M +31627061585
E Reinoud.Kleijberg@arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
2	EFFECTEN OP EMBRYONALE EN WITTE DUINEN	5
2.1	Advies van de commissie	5
2.2	Begrenzing van de Natura 2000-gebieden	5
2.3	Effecten van strandhuisjes op duinhabitats	10
2.3.1	Habitattypen van open duin: voorkomen, instandhoudingsdoelen en huidige kwaliteit	10
2.3.2	Effecten van aanwezigheid van strandhuisjes	11
2.3.3	Effecten van recreatie	14
2.3.4	Effecten van stikstofdepositie	14
2.3.5	Mitigerende maatregelen	14
3	ZIENSWIJZEN	15
3.1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	15
3.2	Vereniging Het Zijper Landschap	15
4	GERAADPLEEGDE BRONNEN	18
	COLOFON	19

1 INLEIDING

Het bestemmingsplan Kustzone Petten legt de kustversterking - in het kader van het kustversterkingsproject 'Zwakke Schakels' - vast en maakt de ontwikkeling van de strandhuisjes, beach houses en strandpaviljoens in de kustzone van Petten mogelijk. De milieugevolgen van het plan zijn onderzocht in een plan-milieueffectrapport (verder MER). De gemeente heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (verder de Commissie) gevraagd het MER te toetsen.

De Commissie heeft op 1 maart 2018 een voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport uitgebracht.

Naar het oordeel van de Commissie is de effectbeschrijving en –beoordeling beknopt uitgewerkt en over het algemeen voldoende onderbouwd. Dit geldt echter niet voor het aspect natuur. In het plan worden strandhuisjes op korte afstand van het Natura 2000-gebied 'Zwanenwater en Pettemerduinen' mogelijk gemaakt. Daarnaast is een deel van dit natuurgebied in het bestemmingsplan als 'recreatie' bestemd. Volgens het MER hebben deze ontwikkelingen geen effect op duinnatuur. De Commissie mist nog een goede onderbouwing hiervan. Hierdoor is niet zeker dat het plan niet te veel natuurschade veroorzaakt.

De Commissie is van oordeel dat hierdoor essentiële informatie in het MER ontbreekt. Zij adviseert daarom een aanvulling op het MER op te stellen waarin de gevolgen van het plan op het Natura 2000-gebied 'Zwanenwater en Pettemerduinen' verder worden uitgewerkt.

De gemeente Schagen heeft aangegeven deze aanbeveling over te nemen en zal de Commissie ook vragen de aanvullende informatie te beoordelen.

Deze aanvulling op het MER gaat in op het belangrijkste advies die de Commissie in haar voorlopig Breng de effecten van de strandhuisjes, recreatie en stikstofemissies op de habitattypes Embryonale duinen en Witte duinen beter in beeld (Hoofdstuk 2). Daarnaast is een reactie opgenomen van de zienswijzen die op het MER zijn ingebracht (Hoofdstuk 3).

2 EFFECTEN OP EMBRYONALE EN WITTE DUINEN

2.1 Advies van de commissie

De Commissie adviseert om de effecten van de strandhuisjes, recreatie en stikstofemissies op de habitattypes Embryonale duinen en Witte duinen beter in beeld te brengen.

Hiervoor dienen ten minste de volgende onderwerpen nader te worden uitgewerkt:

- De begrenzing van het richting de zee opgeschoven Natura 2000-gebied 'Zwanenwater en Pettemerduinen' inclusief de beschrijving van de bijbehorende (potentiële) habitattypes.
- De invloed van strandhuisjes - uitgaande van wat het plan maximaal mogelijk maakt - op de omvang van de verstuingen naar het buitenduin en de meer landinwaarts gelegen duinen en daardoor op de instandhouding en ontwikkeling van de (potentiële) habitattypes.
- De gevolgen van recreatieve activiteiten (anders dan de strandhuisjes zelf) voor (potentiële) habitattypes die door het bestemmingsplan binnen de nieuwe begrenzing van het Natura 2000-gebied mogelijk worden gemaakt.
- De effecten van gasgestookte apparaten en de opbouw- en afbraakfase van de strandhuisjes op de stikstofdepositie binnen het Natura 2000-gebied.
- Een beschrijving van mitigerende maatregelen die eventuele significante nadelige effecten van strandhuisjes, recreatieve activiteiten en stikstofdepositie kunnen voorkomen.

2.2 Begrenzing van de Natura 2000-gebieden

De begrenzing van de voor het bestemmingsplan Kustzone Petten relevante Natura 2000-gebieden is vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor deze gebieden. Ter hoogte van het strand is de feitelijke begrenzing van beide gebieden afhankelijk van de 'natuurlijke' ontwikkeling van het gebied als gevolg van erosie- en sedimentatieprocessen.

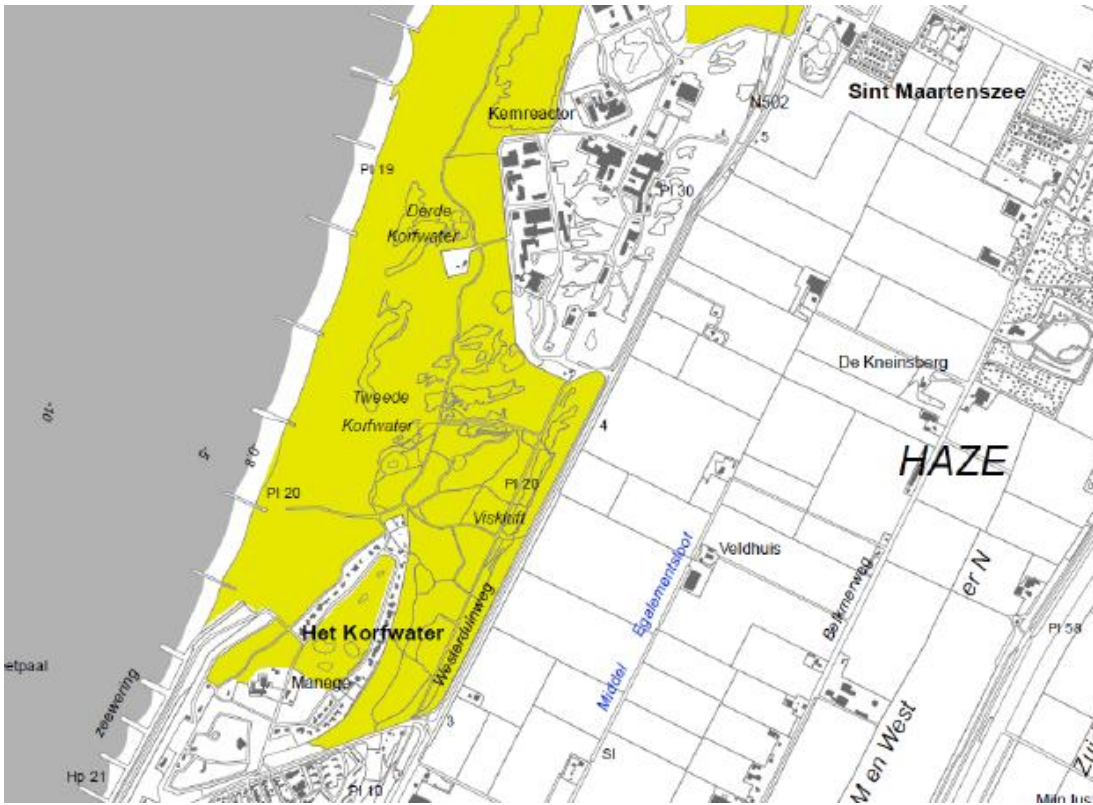
Deze grenzen zijn als volgt omschreven in de aanwijzingsbesluiten:

- De begrenzing van het Natura 2000-gebied Zwanenwater en Pettemerduinen is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart (datum kaartproductie: 2-4-2013). De volgende beschrijving geeft de globale begrenzing. Het wordt aan de westzijde begrensd door de duinvoet van het buitenduin. Aan de noordzijde grenst het gebied aan de Zuidschinkeldijk te Callantsoog. Aan de oostzijde vormt de Westerduinweg de grens. Het in de duinen gelegen onderzoekslocatie Petten valt buiten de begrenzing. In het zuiden vormt de bebouwing van Petten de grens. Het Korfwater maakt ook deel uit van het gebied. Daar waar de kaart en de Nota van Toelichting, bijvoorbeeld om kaarttechnische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend.
- De begrenzing van het Natura 2000-gebied Noordzeekustzone is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Het Natura 2000-gebied bestaat uit de kustwateren van de Noordzee tussen Bergen aan Zee en de Eems. De zeewaartse grens ligt op de doorgaande dieptelijn van NAP -20 meter. Op de (bewoonde) eilanden ligt de grens op de duinvoet. Langs de Noord-Hollandse kust ligt de grens op de laagwaterlijn.

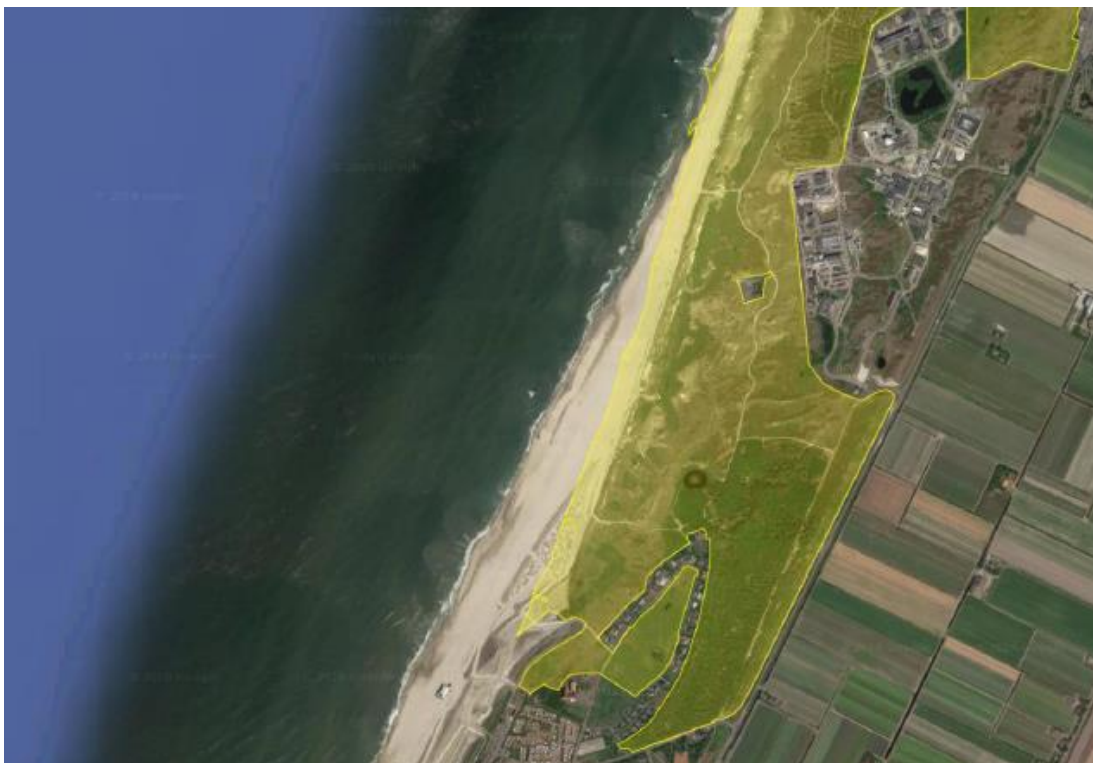
Van de begrenzing van beide Natura 2000-gebieden zijn verschillende kaarten in omloop (Figuur 1 t/m Figuur 4). Bij de aanleg van het project Zwakke Schakels zijn de ligging van de laagwaterlijn en de duinvoet veranderd als gevolg van de aanleg van nieuwe duinlichamen en verbreding van het strand door strandsuppleties. De op de kaarten aangeduide grenzen corresponderen daarom niet langer met de omschrijvingen in de aanwijzingsbesluiten.

Volgens deze aanwijzingsbesluiten zijn de beschrijvingen in de toelichtingen op de besluiten daarom bepalend. Dat betekent dat het gebied tussen de duinvoet van het buitenduin en de laagwaterlijn niet tot één van beide Natura 2000-gebieden behoort.

Figuur 3 Begrenzing van het Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen ter hoogte van het plangebied volgens kaart bij het aanwijzingsbesluit (www.synbiosis.alterra.nl)

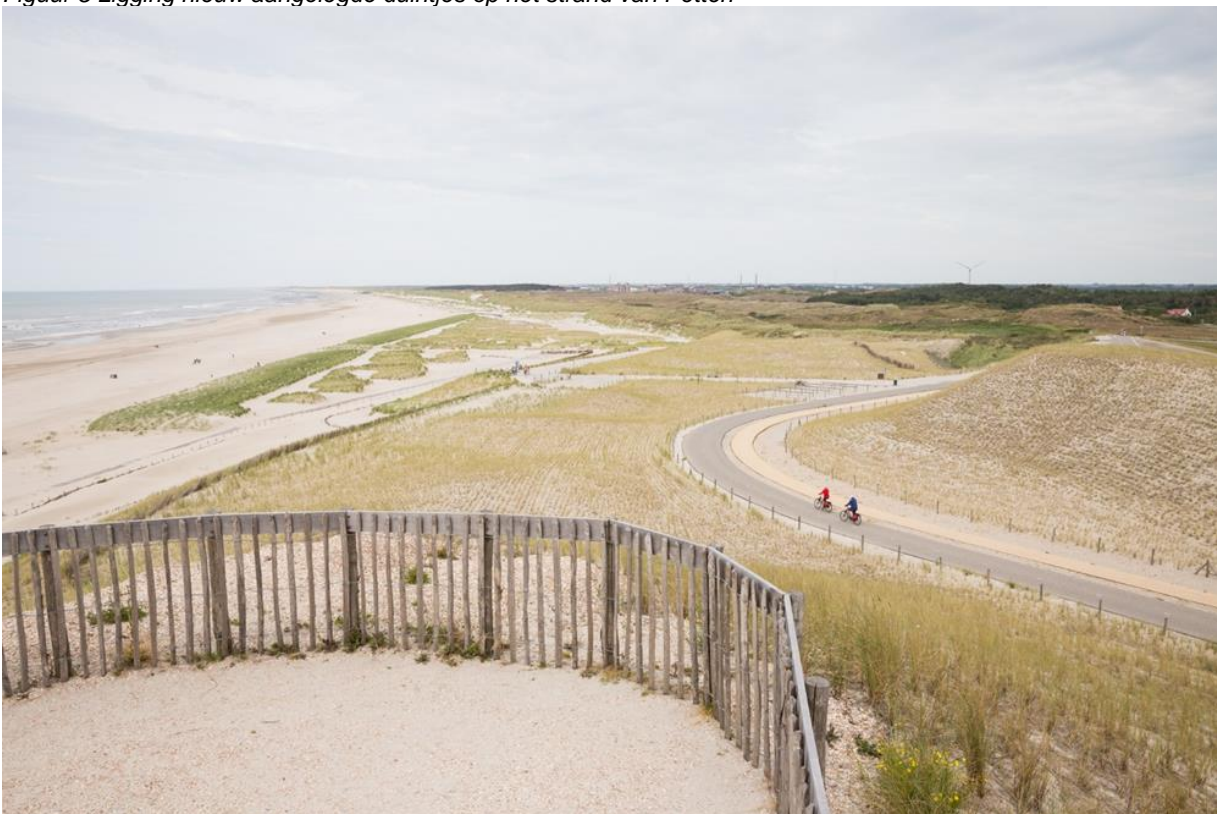

Figuur 4 Begrenzing van het Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen ter hoogte van het plangebied volgens de interactieve detailkaart op www.synbiosis.alterra.nl

De ligging van de laagwaterlijn is sterk afhankelijk van de hydromorfologische processen in de kustzone. Na de stormen van begin 2018 is deze laagwaterlijn naar het oosten opgeschoven en is het strand smaller geworden. De laagwaterlijn kan echter weer naar het westen opschuiven wanneer wordt besloten om in het kader van kustlijnzorg nieuwe suppleties uit te voeren.

Figuur 5 Ligging nieuw aangelegde duintjes op het strand van Petten

Figuur 6 Uitzicht op het nieuw aangelegde duingebied en de “driehoek” met lage duintjes. Aan de linkerkzijde hiervan komen de strandhuisjes (Foto)

De ligging van de duinvoet van het buitenduin is in de omgeving van het plangebied minder duidelijk. Aan het begrip 'buitenduin' wordt verschillende uitleg gegeven. Volgens het Natura 2000-beheerplan Zwanenwater & Pettemerduinen is het buitenduin het gedeelte van de duinen dat achter de zeereep ligt. Dit zou echter betekenen dat een deel van de duinen, waaronder de habitattypen H2110 Embryonale duinen en H2120 Witte duinen, niet tot het Natura 2000-gebied behoort. Dit lijkt daarom geen plausible uitleg.

Het lijkt daarmee waarschijnlijker dat de grens ligt op de voet van de buitenste duingordel. In vastgelegde duingebieden is dit de voet van de zeereep. Wanneer door verstuiwingsprocessen voor de zeereep nieuwe duinen ontstaan, processen die langs de Hollandse kust steeds meer getolereerd worden, kan de grens verder zeewaarts opschuiven. De embryonale duinen die hier dan ontstaan zouden beschouwd kunnen worden als het buitenduin. De grens van het Natura 2000-gebied ligt dan aan de voet van deze duintjes.

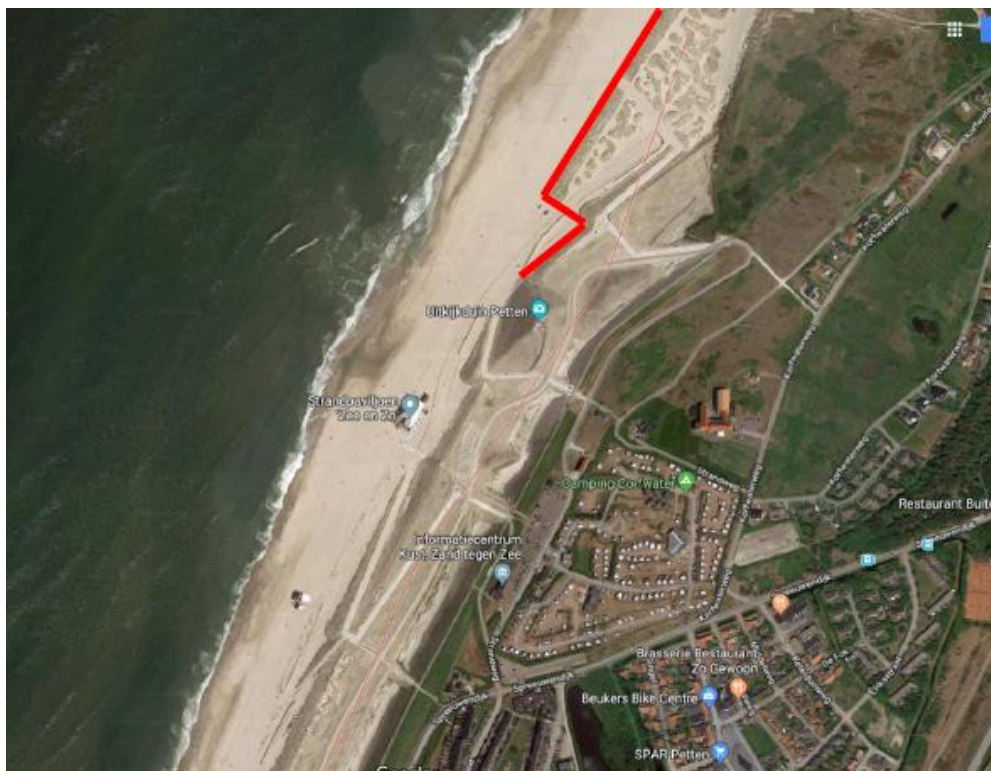
Bij de uitvoering van het project Zwakke Schakels is aan de noordzijde van Petten een aantal kleine duintjes aangelegd, aan de westzijde van de doorgaande (nieuwe) zeereep (Figuur 5 en Figuur 6). In het bestemmingsplan Kustzone Petten is een zone voor strandhuisjes opgenomen, direct ten westen van deze duintjes.

Onduidelijk is of deze duintjes behoren tot het Natura 2000-gebied, en zo ja, of deze duintjes dan te kwalificeren zijn als één van de habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen.

Navraag bij de provincie Noord-Holland (C. Verstand, beleidsmedewerker groen, verantwoordelijk voor beleid en bescherming van dit Natura 2000-gebied) leverde het volgende op:

Volgens de begrenzingssystematiek vallen gebiedsgrenzen bij voorkeur samen met duidelijk in het landschap herkenbare topografische lijnen. De driehoek met aangelegde duinen is duidelijk in het landschap herkenbaar. De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee. Voor de toetsing maakt het vervolgens niet veel uit, want deze aangelegde duintjes zijn nu geen habitatype, dus houd je alleen de indirecte effecten over op wat wél habitat is.

Volgens deze interpretatie ligt de grens van het Natura 2000-gebied dus op de duinvoet van de buitenste duingordels. Deze grens, die in deze aanvulling verder gehanteerd wordt, is aangegeven in Figuur 7.

Figuur 7 Ligging zeewaartse begrenzing van het Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen (rode lijn)

2.3 Effecten van strandhuisjes op duinhabitats

2.3.1 Habitattypen van open duin: voorkomen, instandhoudingsdoelen en huidige kwaliteit

Het bestemmingsplan Kustzone Petten voorziet in de mogelijkheid om strandhuisjes te plaatsen in twee zones op het nieuwe strand van Petten. De zuidelijke zone ligt op grote afstand van het Natura 2000-gebied Zwanenwater en Pettemerduinen. Achter deze zone liggen nieuw aangelegde duinen van het project Zwakke Schakels.

De noordelijke zone met strandhuisjes ligt direct ten westen van de grens van het Natura 2000-gebied zoals aangegeven in Figuur 7. Deze huisjes zijn aanwezig in het strandseizoen, van medio maart tot medio oktober. Door de aanwezigheid van deze huisjes bestaat de mogelijkheid dat duinvormende processen belemmerd worden, zoals verstuiving en inwaaiing van zout. Dergelijke processen zijn van belang voor de habitattypen H2110 Embryonale duinen, H2120 Witte duinen en H2130 Grijze duinen.

Het gebied ten oosten van de zone met strandhuisjes, waarin duintjes zijn aangelegd bij de uitvoering van het project Zwakke Schakels, bevat volgens de provincie Noord-Holland geen van deze habitattypen.

Figuur 8 Verspreiding van habitattypen van open duin en heiden (Royal Haskoning, 2017).

De meest recente kaart van habitattypen (die de situatie van voor de uitvoering van het project Zwakke Schakels weergeeft) laat zien dat embryonale duinen en witte duinen in een smalle gordel langs de originele zeereep liggen. Door de verbreding van het strand, en de aanleg van de nieuwe duintjes, zullen de natuurlijke processen voor instandhouding en vorming van embryonale duinen op deze locaties niet langer optreden. Daar staat tegenover dat aan de voet van de nieuwe duinen wel omstandigheden ontstaan voor vorming van nieuwe embryonale duinen. Grijze duinen liggen verder landinwaarts.

Voor het habitatype H2110 Embryonale duinen geldt als instandhoudingsdoel “behoud van oppervlakte en kwaliteit”. De huidige kwaliteit van het habitatype is goed. Het habitatype ligt (grotendeels) achter rasters en is daardoor ook niet toegankelijk voor recreanten. Naar verwachting van het Natura 2000-beheerplan zal de oppervlakte van dit habitatype toenemen bij uitvoering van de plannen voor de zandige kust voor de Hondsbossche Zeewering (2014-2016). Hierbij wordt een zandige vooroever ontwikkeld, van waaruit (kalkrijk) zand kan worden aangevoerd naar dit Natura 2000-gebied. Aanvankelijk zal de oppervlakte embryonale duinen hierdoor flink toenemen. Op langere termijn zal successie optreden naar andere duintypen en zullen de embryonale duinen in omvang weer wat afnemen. Uit de PAS-analyse is gebleken dat er geen overschrijding van de kritische depositiewaarde optreedt. Andere knelpunten zijn evenmin aanwezig (Provincie Noord-Holland, 2017).

Voor het habitatype H2120 Witte duinen geldt als instandhoudingsdoelstelling “behoud van oppervlakte en verbetering van kwaliteit”. De kwaliteit van het habitatype is overwegend goed. Het meest cruciale element voor een goede ontwikkeling van witte duinen, verstuiving, ontbreekt echter grotendeels. Door een gebrek aan dynamiek, en mogelijk wordt dit versterkt door de hoge depositie van stikstof, treedt vergrassing op van witte duinen.

Door de plannen voor grootschalige zandsuppletie zal het oppervlak van dit habitatype in de toekomst toenemen. Wanneer tevens meer verstuiving wordt toegestaan, zal ook de kwaliteit van het habitatype kunnen verbeteren. Om de kwaliteit van het habitatype te verbeteren worden in het gebied 7 “kerven” aangelegd, waar verstuivingsprocessen worden toegelaten, waarvan 3 in de Pettemerduinen. Omdat de maatregelen verder gaan dan behoud van de situatie in 2004, wordt hiermee voorzien in de doelstelling voor verbetering van kwaliteit van zowel de witte als grijze duinen. (Provincie Noord-Holland, 2017).

2.3.2 Effecten van aanwezigheid van strandhuisjes

Door de aanwezigheid van strandhuisjes op het strand van Petten kan in het strandseizoen beperking optreden van verstuivingsprocessen in de zone direct achter deze huisjes. In de winterperiode, waarin de meeste stormen plaatsvinden en die daarmee van relatief groot belang is voor deze processen, vindt geen blokkade plaats. In het gebied achter de huisjes zijn op dit moment geen duinen aanwezig die zich kwalificeren als één van de habitatypen. Wel is dit gebied in potentie geschikt voor het ontstaan van (in eerste instantie) embryonale duinen.

Onderzoek naar effecten van bebouwing op het strand op instuiving en duinvorming

De effecten van aanwezigheid van strandhuisjes op verstuivingsprocessen in het achterliggende duin is onderzocht bij het Spanjaardsduin (Hoek van Holland). Hier zijn vanaf 2008 nieuwe duinen aangelegd in het kader van het Duincompensatieproject Delflandse Kust (Vertegaal & Arens, 2008). Langs een gedeelte van het duin zijn strandhuisjes geplaatst, die alleen in het strandseizoen aanwezig zijn.

In 2015 is een Passende Beoordeling voor deze strandhuisjes gemaakt, waarin ook een monitoringsvoorstel is uitgewerkt (Arcadis, 2015). Voorafgaand aan deze Passende Beoordeling is de vorming van duinen onder invloed van natuurlijke processen gevolgd, en vergeleken voor zones met en zonder strandhuisjes.

Daarbij moet worden aangetekend dat deze huisjes een andere bouw en plaatsing hebben, vergeleken met de huisjes die in Petten worden geplaatst. De huisjes langs het Spanjaardsduin zijn in een vrijwel aaneengesloten rij geplaatst, direct langs de voet van het buitenduin (Figuur 9).

Figuur 9 Ontwikkeling van duinen bij het Spanjaardsduin. Foto links (genomen in noordelijke richting): hoogte van het basisduin direct achter de strandhuisjes direct na aanleg. Foto rechts (genomen in zuidelijke richting): hoogte van het basisduin direct achter de strandhuisjes tijdens veldbezoek in maart 2015 (Bron: Arcadis, 2015)

Uit het onderzoek bleek dat in beide zones (duin *met* en *zonder* strandhuisjes) in een periode van vier jaar een dusdanig hoeveelheid instuiving van zand is geweest bij de zeezeep, dat de hoogte van het jonge duin aan de zeezijde met ongeveer 2 meter is toegenomen. Het basisduin achter de strandhuisjes was inmiddels bijna even hoog als de daken van de strandhuisjes. Er kon dus, ondanks de onderlinge verschillen tussen beide zones, gesteld worden dat in beide gebieden sprake is van een dynamische natuurlijke ontwikkeling. Dit laatste bleek ook uit veldwaarnemingen ter plaatse. Zowel ter plaatse van het duin met strandhuisjes als bij het duin zonder strandhuisjes is zanddepositie vastgesteld, en is los gepakt zand aanwezig. De invloed van de strandhuisjes op de morfologische ontwikkeling van het basisduin en de achterliggende droge duinvallei was beperkt. Wel ontwikkelde het basisduin zich achter de strandhuisjes uniformer in vergelijking met het basisduin ten noorden van de strandhuisjes.

Ook blijft de aangroei van het basisduin achter de strandhuisjes in beperkte mate achter. Naast de strandhuisjes, speelden meerdere oorzaken hierbij een voorname rol (Arcadis, 2015; Figuur 9).

Uit onderzoek van de TU Twente blijkt dat strandhuisjes zand aantrekken. De resultaten van proeven laten zien dat ernaast en achter de bouwwerken in een hoefijzervorm zand ophoopt. Dit effect treedt op als een bouwsel de luchtstroom onderbreekt. Rondom het gebouw vertraagt de wind, waardoor er zandkorrels neerwarrelen. De effecten op de omgeving en voor de lange termijn zijn echter nog onduidelijk, en moeten nader onderzocht worden.

Deltares heeft in opdracht van Rijkswaterstaat onderzocht wat het effect is van strandbebouwing op de hoeveelheid zand die naar de zeereep stuift en wat dat betekent voor vergunningverlening door Rijkswaterstaat. De weinige gegevens die gebruikt konden worden voor dit onderzoek zijn statistisch gecombineerd. Het ging daarbij om de jaarlijkse kustmetingen in profielen dwars op de kust (JARKUS-raaien), jaarlijkse kusthoogtemetingen (met LIDAR), jaarlijks gesuppleerde volumes zand en om de locatie van strandbebouwing (zomer 2011). Op grond van deze data werd geprobeerd om grootheden te koppelen en relaties te leggen. Eigenlijk waren er echter te weinig data beschikbaar waren voor een goede analyse.

De voorzichtige conclusies van dit onderzoek waren als volgt:

- Op grote schaal gezien levert strandbebouwing geen gevaar op voor de waterveiligheid. Er waait gemiddeld meer zand naar de zeereep, dan er afslaat.
- Op kleinere schaal komt de waterveiligheid ook niet in het geding, maar heeft bebouwing lokaal wel effect op de instuiving van zand naar de zeereep. De analyse laat echter zien dat de factoren 'locatie' en 'suppletievolume' een veel grotere invloed hebben op de instuiving.
- Op grond van de weinige data lijkt het er verder op dat de invloed van strandbebouwing vooral afhangt van het feit of deze aaneengesloten is en of deze het hele jaar op het strand staat. In mindere mate speelt ook mee hoe de bebouwing wordt gebruikt (bijvoorbeeld toegang en bevoorrading) en wat de afstand van de bebouwing is tot de voet van de duinen. De omvang van een individueel gebouw en het moment van bouw/afbraak van seizoensbebouwing blijken geen aantoonbare invloed te hebben op de mate van instuiving.
- Bebouwing die alleen in de zomermaanden aanwezig is heeft net als jaarrond bebouwing een negatieve invloed op de instuiving. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat een langere periode voor seizoensbebouwing leidt tot een groter effect op de trend in duinvolume. Het exacte begin en eind van het bebouwingsseizoen lijken dus minder van belang.

Op grond hiervan kwam Deltares tot de volgende aanbevelingen:

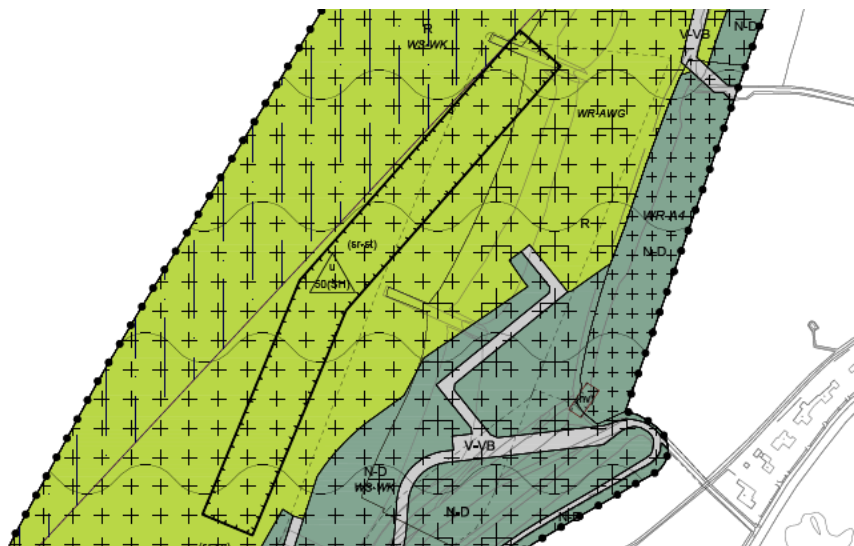
- Hanteer een afstand tussen bebouwing van gemiddeld één keer de breedte van de bebouwing (of meer). Dit geldt ook voor relatief kleine bebouwing, zoals aaneengesloten rijen van strandhuisjes. Het doel is om de "doorlatendheid" voor wind en zand van de bebouwing te waarborgen. Wees extra voorzichtig in combinatie met jaarrond aanwezigheid.
- Geadviseerd wordt om een afstand tot de afrastering bij de duinvoet van minimaal 5 meter te hanteren. Deze afstand is ruim voldoende om de verwachte duingroei gedurende de aanwezigheid van de (fundering van de) bebouwing te accommoderen. Deze afstand is onvoldoende om het duin uit het invloedsgebied van het gebouw te houden, maar houdt eventuele lokale ontgrondingen onder paalfunderingen waarschijnlijk wel op voldoende afstand van de duinvoet.
- Geadviseerd wordt om de omvang van de totale bebouwing in een gebied te beperken en zo de eerder besproken "doorlatendheid" voor instuiving van 50% te garanderen. Hierbij is het van secundair belang of het om veel kleinschalige bebouwing gaat of een aantal grote constructies.

(Bron: www.dynamischkustbeheer.nl; Hoornhout en Van Thiel de Vries, 2013).

Effecten van strandhuisjes bij Petten

Uit het hierboven beschreven onderzoek kan worden afgeleid dat de aanwezigheid van bebouwing op het strand een kleine invloed kan hebben op de instuiving van zand in de directe omgeving van die bebouwing. De effecten kunnen worden beperkt door afstand te houden tussen afzonderlijke bouwwerken onderling en tussen de bouwwerken en het duin.

De zone waarbinnen strandhuisjes kunnen worden geplaatst ligt op ruime afstand (minimaal 160 meter) van de (volgens de bestaande habitattypenkaart) voorkomende arealen van habitattypen H2110, H2120 en H2130 (zie Figuur 8 en Figuur 10). De aanwezigheid van de strandhuisjes in het zomerseizoen zal deze habitattypen niet beïnvloeden.

Figuur 10 Vlak met bestemming voor aanleg van strandhuisjes ter hoogte van het Natura 2000-gebied.

Direct achter de zone met huisjes liggen nieuw aangelegde duintjes, die zich als gevolg van verstuiwing kunnen ontwikkelen tot embryonale duinen of witte duinen. Instuiving van zand is daarvoor één van de voorwaarden. Ook de locatie van de strandhuisjes zelf is, zoals iedere locatie tegen het buitenduin aan, potentieel geschikt voor de vorming van embryonale duinen, mits er voldoende aanvoer van zand is. Deze zone is nu echter niet onderdeel van het Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen. Door de aanwezigheid van de strandhuisjes in de zomerperiode kan de instuiving in het westelijke deel van de nieuw aangelegde duintjes enigszins beperkt worden. De potentiële ontwikkeling van deze duinen tot H2110 en/of H2120 kan daarmee lokaal worden geremd.

Deze effecten zijn op de locatie in Petten naar verwachting zeer beperkt. Anders dan in voorbeelden elders langs de Hollandse Kust (zoals bij het hierboven beschreven Spanjaardsduin), worden de huisjes in Petten niet in een dichte rij geplaatst. Van het beschikbare oppervlak van ruim 2,5 ha wordt maximaal 9% gebruikt voor de huisjes. Tussen de huisjes onderling wordt minimaal 5 meter aangehouden. De breedte van de huisjes is (bij vierkante vorm) circa 7 meter. Het bestemde oppervlak is voldoende breed om de huisjes ten opzichte van elkaar te laten verspringen. Tenslotte worden de huisjes op palen gebouwd. Door deze inrichting blijven er in het gebied voldoende openingen over om verstuiwingsprocessen naar de achterliggende duintjes in stand te houden.

Uit het onderzoek bij Spanjaardsduin bleek dat ook bij een aaneengesloten rij van huisjes de invloed van de strandhuisjes op de morfologische ontwikkeling van het basisduin en de achterliggende droge duinvallei was gebleven. Bij de plaatsing van de huisjes volgens het bestemmingsplan Kustzone Petten zal deze negatieve invloed nog beduidend geringer zijn.

Een eventueel klein effect op de morfologische ontwikkeling van de duintjes achter de strandhuisjes heeft geen gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen. Deze duintjes kwalificeren zich niet als één van de habitattypen. Het aanwijzingsbesluit voor dit gebied en het Natura 2000-beheerplan (Provincie Noord-Holland, 2017) vragen niet om uitbreiding van het areaal H2110 Embryonale duinen en H2120 Witte duinen. Verbetering van de kwaliteit van het habitatype H2120 vindt plaats op andere locaties in het Natura 2000-gebied, onder andere door aanleg van een aantal kerven.

Op grond van het bovenstaande kunnen negatieve gevolgen van de aanwezigheid van strandhuisjes voor de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen uitgesloten worden. De negatieve effecten op de aanwezige potenties voor ontwikkeling van habitattypen H2110 en H2120 zijn nihil tot zeer beperkt, en zijn zeker niet strijdig met de instandhoudingsdoelen die hiervoor gelden.

2.3.3 Effecten van recreatie

De gemeente Schagen is voornemens de bestemming van de 'driehoek' met nieuwe duintjes te veranderen van 'recreatie' in 'natuur', en dit gebied te beschermen door het aanleggen van een raster. Daarmee wordt betreding van deze duintjes, met daaraan verbonden eventuele negatieve gevolgen voor de vegetatie, voorkomen.

De overige delen van Natura 2000-gebieden Zwanenwater & Pettemerduinen en Noordzeekustzone zijn toegankelijk volgens de daarvoor geldende regels.

De Noordzeekustzone wordt gebruikt voor watergebonden recreatie. Ter hoogte van de bebouwde kom zijn mogelijkheden voor sportieve recreatie op het strand en in zee. Al deze activiteiten blijven beperkt tot het strand van Petten. Deze activiteiten hebben geen negatieve gevolgen voor soorten en habitattypen waarvoor binnen de Noordzeekustzone instandhoudingsdoelen gelden. Door de aanleg van nieuwe duinen en strand ten zuiden van Petten is een groot areaal nieuwe natuur ontstaan, waar alleen extensief recreatief medegebruik mogelijk is. In dit gedeelte is sprake van relatief grote rust op zowel het strand als de ondiepe kustzone.

Het Zwanenwater en de Pettemerduinen zijn opengesteld voor natuur gebonden recreatie (wandelen, fietsen, paardrijden). Het gebied wordt van oudsher druk bezocht vanuit de vele verblijfsrecreatie voorzieningen in de wijde omgeving van Petten. De relatief beperkte toename van aantallen verblijfsrecreanten in de strandhuisjes en beach houses op het strand van Petten zal geen significante toename van verstoring in de duingebieden veroorzaken.

2.3.4 Effecten van stikstofdepositie

De effecten van de opbouw- en afbraakfase van de strandhuisjes en beach houses zijn op jaarbasis verwaarloosbaar ten opzichte van de effecten van bezoekers. Voor het halen en brengen van de strandhuisjes zijn op jaarbasis circa 200 voertuigbewegingen nodig. Dit komt neer op gemiddeld circa 0,5 voertuigbeweging per dag. Het gemiddelde aantal voertuigbewegingen per dag dat gegenereerd wordt door het bestemmingsplan en dat als basis is gebruikt voor de berekening van de stikstofdepositie bedraagt 432.

In het nieuw vast te stellen bestemmingsplan Kustzone Petten zal in de regels expliciet aangegeven worden dat de strandhuisjes en de beach houses niet aangesloten worden op het gasnet. De emissie van stikstof vanuit de huisjes is daarmee nihil.

2.3.5 Mitigerende maatregelen

Zoals hierboven aangegeven is de gemeente Schagen voornemens het bestemmingsplan Kustzone Petten aan te passen op de volgende punten:

- Verandering van de bestemming van de nieuw aangelegde duinen ter hoogte van het Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen van 'recreatie' in 'natuur'.
- Expliciet opnemen in planregels voor de strandhuisjes en beach houses dat deze niet aangesloten worden op het gasnet.

Daarnaast zullen de nieuw aangelegde duinen worden afgerasterd om betreding te voorkomen.

De bestemmingsverandering en afrastering zijn niet noodzakelijk om significante effecten te voorkomen, maar kunnen wel bijdragen aan de ontwikkeling van dit terrein tot habitattypen 2110 en 2120.

Het gasloos houden van de strandhuisjes beperkt een verdere toename van de stikstofdepositie boven het niveau zoals dat is vastgesteld in het MER en de Passende Beoordeling, en waarvoor door de Provincie Noord-Holland al eerder vergunning volgens de (toenmalige) Natuurbeschermingswet is afgegeven.

3 ZIENSWIJZEN

Er zijn twee zienswijzen ingediend op het ontwerp planMER met Passende Beoordeling. Hieronder worden de zienswijzen cursief weergegeven, gevolgd door een reactie daarop.

3.1 Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

1.1 *Beleid Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier*

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) is beheerder van het waterstaatswerk zandige kust in het plangebied. HHNK heeft een verordening met leidende regels vastgesteld, de Keur, ter bescherming van het waterstaatswerk. Indien er werkzaamheden in, op, onder of naast het waterstaatswerk uitgevoerd worden, is er op basis van de Keur een watervergunning nodig. Het beleid van HHNK is onvoldoende gewaarborgd in het huidige planMER. Verzocht wordt om mee te nemen in het planMER dat het effect op waterveiligheid bepaald wordt door HHNK, en dat op basis van deze bepaling er al dan niet een watervergunning kan worden afgegeven. Ook moet er op gelet worden dat niet alle ontwikkelingen ongebreideld toegestaan zijn.

In het planMER worden alle relevante milieuaspecten beschreven (effectrelaties met de Natura 2000-gebieden “Zwanenwater & Pettemer Duinen” en “Noordzeekustzone”, geluid, luchtkwaliteit, veiligheid, water, bodem, landschap, cultuurhistorie en niet gesprongen explosieven). Een planMER heeft niet als doel het beleid van HHNK of andere overheidsinstanties te waarborgen. De belangen van HHNK worden gewaarborgd via de Waterwet en de eigen Keur. Op basis van deze regelgeving, en niet op basis van het planMER, is er al dan niet een watervergunning nodig voor bepaalde werkzaamheden. Ook bepaalt het planMER niet welke ontwikkelingen zijn toegestaan, maar beschrijft het enkel de milieueffecten van de ontwikkelingen die mogelijk worden gemaakt door het bestemmingsplan Kustzone Petten.

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het planMER.

3.2 Vereniging Het Zijper Landschap

2.1 *Alternatieven*

Ten onrechte is alleen het voorkeursalternatief onderzocht en is er geen onderzoek gedaan naar alternatieven waarbij minder schade aan natuur en milieu wordt veroorzaakt en het doel van het plan ook wordt bereikt. Het doel is het creëren van meer recreatiewoningen in Petten of omgeving en het creëren van mogelijkheden tot gebruikmaking van consumpties op het strand. Dat doel kan ook worden bereikt op een andere locatie of door middel van het opknappen van oude recreatieterrainen. De Wet milieubeheer vereist dat meerdere alternatieven worden onderzocht. Ten onrechte is dit nagelaten

Het doel is het creëren van recreatiewoningen en horecavoorzieningen plus sportpaviljoen op het strand. Het spreekt voor zich dat dit alleen op het strand kan en niet op een andere locatie, zoals een verouderd recreatieterrain. Men zou hooguit de verschillende bebouwing op een andere plek op het strand kunnen situeren. Echter, omdat het planMER is gebaseerd op het vastgestelde bestemmingsplan en de onderzoeken voor het bestemmingsplan die al eerder werden uitgevoerd geen negatieve gevolgen voor het milieu indiceerden, zijn in dit MER geen alternatieven of varianten in beschouwing genomen. De effecten op het milieu zijn zeer beperkt. Als het planMER in een eerder stadium was opgesteld met daarbij onderzoek naar alternatieven, dan waren er geen wezenlijk andere keuzes gemaakt.

2.2 *Stikstofdepositie*

In het verweerschrift van de gemeente van 25 april 2016 is de stikstofdepositie als gevolg van het plan bijgesteld van 3,75 mol/ha/jaar naar 1,65 mol/ha/jaar. Vervolgens is nu in het PlanMER en de passende beoordeling de toename stikstofdepositie bijgesteld naar 1,20 mol/ha/jaar. Voor dit verschil is geen deugdelijke onderbouwing gegeven.

Ten aanzien van de emissie vanuit de strandhuisjes is aangegeven dat zij niet worden voorzien van een gasgestookte voorziening voor verwarming en warm water (p. 30). In het strand wordt wel een gasleiding aangelegd en het bestemmingsplan verbiedt niet dat een gasgestookte voorziening wordt aangelegd in de strandhuisjes. Ten onrechte is de emissie vanuit de strandhuisjes niet berekend.

Bij de bebouwing van de strandpaviljoens is nagelaten het oppervlakte van de bovenetages, 200 m², mee te nemen (p.20). Ook in tabel 4 is hiermee geen rekening gehouden. Ten aanzien van tabel 5 geldt dat Paviljoen Zee en Zo

weliswaar bestaand is, maar niet tweehoog was. Voorgaande betekent dat in tabel 5 3x200m² meer bvo in de berekening moet worden betrokken.

In het kader van het bestemmingsplan is een berekening gemaakt met het door het Programma Aanpak Stikstof (PAS) voorgeschreven rekenmodel AERIUS. Uit deze berekening bleek dat de maximale toename van de depositie in het Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen als gevolg van het bestemmingsplan 3,75 mol/ha/jaar bedraagt.

In het kader van de aanvraag voor een vergunning volgens de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) is op 9 maart 2016 door het bevoegd gezag, de provincie Noord-Holland, een nieuwe AERIUS-berekening gemaakt van de stikstofdepositie op basis van een meer genuanceerde berekening van de verkeer aantrekkende werking van de aan te leggen voorzieningen. Hierbij is o.a. rekening gehouden met de afwezigheid van de strandhuisjes in het winterseizoen. De maximale toename van de stikstofdepositie is toen berekend op 1,65 mol/ha/jaar.

In de passende beoordeling in dit MER is opnieuw een berekening uitgevoerd van de maximale stikstofdepositie die het plan veroorzaakt. De uitgangspunten voor de berekening zijn daarbij aangepast aan de huidige (verkeers)situatie in Petten en er is gerekend met een nieuwe versie van het rekenprogramma AERIUS. De maximale depositie is nu berekend op 1,20 mol/ha/jaar. Bij de variant met tijdelijk aanwezige beach houses zonder gas bedraagt de maximale depositie 0,97 mol/ha/jaar. Beide varianten passen binnen de gereserveerde ontwikkelingsruimte van 1,65 mol/ha/jaar.

Er worden geen gasaansluitingen aangelegd naar de strandhuisjes of beach-houses. De gemeente is voornemens het bestemmingsplan Kustzone Petten aan te passen en expliciet op te nemen in de planregels voor de strandhuisjes en beach houses dat deze niet aangesloten mogen worden op het gasnet.

Het bruto vloeroppervlak (bvo) van strandpaviljoen Zee en Zo was voorheen ca. 400 m² en is nu 1.071 m². Een toename dus van ca. 671 m². In de berekeningen wordt uitgegaan van een gemiddelde oppervlakte van 700 m² bvo per paviljoen. Dat is een aannemelijk gemiddelde voor een strandpaviljoen¹.

2.3 Verkeer

Ten aanzien van het aantal verkeersbewegingen vanwege de strandhuisjes en beach houses (tabel 23) is niet inzichtelijk gemaakt waarop de verkeersbewegingen zijn gebaseerd.

Het ligt in de rede dat de bewoners van de strandhuisjes en beach houses hun boodschappen niet lopend of per fiets in het dorp doen, maar naar een elders gelegen grote supermarkt rijden.

De verdeling van het verkeer over de Spreeuwendijk (30%) en de Zuiderhazedwardsdijk [70%] is niet nader onderbouwd en ondeugdelijk. Twee paviljoens en 80 strandhuizen liggen ten noorden van de kern Petten, terwijl aan de zuidkant een sportpaviljoen en 5 beach houses komen. De meeste bebouwing en de meeste parkeerplaatsen bevinden zich in het noordelijk gedeelte. Voornoemde verdeling en de berekeningen die hierop zijn gebaseerd, zijn derhalve onjuist. Dat de Zuiderhazedwardsdijk in de toekomst zal fungeren als de belangrijkste ontsluitingsweg voor de voorzieningen op het strand Petten is onjuist en niet onderbouwd. Ook tabel 7 "aantallen verkeersbewegingen" geeft een verkeerd beeld voor de strandhuizen en de paviljoens.

De kengetallen in tabel 23 zijn gebaseerd op de kengetallen uit CROW-publicatie 317 'Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie.

In de kengetallen zijn alle verkeersbewegingen verdisconteerd, dus ook die voor de boodschappen. Overigens is er geen enkele aanleiding voor de veronderstelling dat de toekomstige bezoekers al hun boodschappen elders zullen halen. In het centrum van Petten bevindt zich een supermarkt.

De 70/30 verdeling is gebaseerd op het gegeven dat de meeste bezoekers uit zuidelijke richting zullen komen. Daar is immers veel meer achterland. Het verkeer van de N502 zal via de Zuiderhazedwardsdijk worden geleid, waardoor de route via de Spreeuwendijk wordt ontzien. Het feit dat een groot deel van de bebouwing en de parkeerplaatsen zich in het noordelijk gedeelte bevinden, doet daar niets aan af.

---

¹ Ter vergelijking: een gemiddeld strandpaviljoen in Schagen heeft inclusief terras een oppervlakte van ruim 800 m². Het bvo ligt (gemiddeld) onder de 700 m². In Den Haag hebben paviljoens gemiddeld een oppervlakte van 970 m². Dit is dan inclusief binnenruimte, buitenruimte en terras; aannemelijk is dat het bvo dan niet boven de 700 m² uitkomt. In Noordwijk varieert de oppervlakte van een paviljoen inclusief terras van 490 tot 550 m². In Bergen hebben strandpaviljoens een oppervlak van gemiddeld 483 m². Volgens horeca-adviesbureau Van Spronsen & Partners was in 2013 de gemiddelde oppervlakte van een strandpaviljoen exclusief terras 161m².

2.4 Natuur

Het onderzoek naar de effecten op de natuur is onvolledig en onzorgvuldig. Blijkens paragraaf 5.6.2.2 is het plangebied slechts één keer in december 2014 bezocht door een ecooloog en vervolgens is volstaan met gegevens uit de Databank Flora en Fauna. Dit is een te beperkt onderzoek om te kunnen bepalen wat de soorten en biotopen zijn die in het plangebied voorkomen. Zulks geldt evenzeer voor de passage in dezelfde paragraaf ten aanzien van vogels. Er is slechts één veldbezoek gebracht om de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten en holten te onderzoeken.

Het plangebied is op 5 december 2014 bezocht door een ecooloog van ARCADIS. Tijdens dit veldbezoek zijn de waargenomen soorten en biotopen genoteerd. Daarnaast zijn gegevens gebruikt van de Nationale Databank Flora- en fauna (periode 2008-2017). De gegevens en literatuur, in combinatie met het veldonderzoek, vormen een voldoende basis voor de beschrijving van de referentie. Het plangebied zelf heeft een zeer beperkte betekenis voor ecologie omdat het niet of nauwelijks begroeid is.

2.5 Strandbreedte

De stelling in het PlanMER dat Petten een breed strand heeft gekregen (paragraaf 3.1) is achterhaald; elk jaar neemt de breedte van het strand aanzienlijk af.

Toe- of afname van de breedte van het strand wordt niet veroorzaakt door de voorgenomen ontwikkelingen. Er ligt overigens nog steeds een breed strand.

2.6 Passende beoordeling

In de passende beoordeling wordt uitgegaan van het PAS. Er is echter sprake van prejudiciële twijfel of het PAS in overeenstemming is met de Habitatrichtlijn, meer specifiek artikel 6 lid 3. Die vragen liggen inmiddels voor bij het Hof van Justitie EU in Luxemburg. Afhankelijk van de antwoorden daarop, is het terugvallen op het PAS in de onderhavige passende beoordeling ondeugdelijk en in strijd met de Habitatrichtlijn.

In de passende beoordeling heeft geen deugdelijk onderzoek plaatsgevonden naar de effecten van de bouw en het gebruik van de huisjes, beach houses en paviljoens op de instandhoudingsdoelstellingen van de vogelsoorten. Volstaan is met een verwijzing naar de QuickScan.

Ten aanzien van de cumulatietoets (paragraaf 4.6.3) geldt dat er een vergunning is verleend voor de bouw van 22 woningen in het centrum van Petten aan de Ketelduinweg. Dit project is nog niet uitgevoerd. Ten onrechte is dit project niet in de beoordeling van de cumulatieve effecten betrokken. Ook hierbij is ten onrechte teruggevallen op het PAS.

Het Programma Aanpak Stikstof (PAS) is ontwikkeld door het Rijk en de provincies en wettelijk verankerd. Vergunningen voor projecten die nadelige gevolgen op Natura 2000-gebieden kunnen hebben als gevolg van stikstofdepositie, kunnen alleen verleend worden binnen de kaders van het PAS. Dit betekent dat de plannen die deze projecten ruimtelijk borgen ook getoetst moeten worden aan de mogelijkheden die het PAS biedt. Een andere weg is immers wettelijk gezien niet meer mogelijk. De gemeente is daarom verplicht gebruik te maken van het PAS.

Het PAS is op zeer zorgvuldige wijze tot stand gekomen en is wettelijk geborgd. Daarbij zijn adviezen betrokken van de Raad van State, is de Europese Commissie geconsulteerd (in verband met de relatie met de Vogel- en Habitatrichtlijn) en is de wetenschappelijke basis voor het PAS "peer reviewed" door binnen- en buitenlandse experts. De gemeente gaat er daarom van uit dat het PAS een solide wetenschappelijke en juridische basis biedt voor het voorkómen van significant negatieve effecten op aangrenzende Natura 2000-gebieden als gevolg van de (geringe) toename van stikstofdepositie in deze gebieden door het bestemmingsplan.

Op basis van de voortoets in de Quick Scan Natuurwetgeving is reeds geconcludeerd dat significant negatieve effecten kunnen worden uitgesloten met uitzondering van de effecten van stikstofdepositie als gevolg van verkeer op het Natura 2000-gebied Zwanenwater & Pettemerduinen. De Passende Beoordeling richt zich daarom alleen op de effecten van stikstofdepositie als gevolg van toegenomen verkeer in dit Natura 2000-gebied.

In het PAS zijn de cumulatieve effecten met andere plannen, projecten en activiteiten reeds opgenomen. Een aanvullende cumulatietoets voor de effecten van stikstofdepositie is daarom niet nodig. Overigens, voor het woningbouwproject aan de Ketelduinweg is een vergunning op grond van artikel 19d, eerste lid, van de Nb-wet verleend en is de benodigde ontwikkelingsruimte in AERIUS Register gereserveerd en toegekend.

De zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het planMER.

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Arcadis, 2015. Actualisatie Passende Beoordeling strandhuisjes Hoek van Holland.

Hoonhout, B. & J. van Thiel de Vries, 2013. Invloed van strandbebouwing op zandverstuiving. Adviezen voor vergunningverlening. Deltares.

Provincie Noord-Holland, 2017. Natura 2000 Beheerplan Zwanenwater & Pettemerduinen 2018-2024. Provincie Noord-Holland, Haarlem.

Rijkswaterstaat, 2016. Nieuwsbrief Zevende workshop Dynamisch Kustbeheer 24, 25 en 26 mei 2016 Terschelling. Een impressie.

Royal HaskoningDHV, 2017. 085 Zwanenwater-Pettemerduinen PAS-gebiedsanalyse. Update AERIUS Monitor 16 Gebiedsanalyse. Definitief rapport BE4725.

Vertegaal, C.T.M. & Arens, S.M., 2008. Natuurbeheerplan Duincompensatieproject Delflandse kust 2009-2029. In opdracht van: Projectbureau Delflandse Kust, d.d. 1 augustus 2008.

Internet:

www.synbiosis.alterra.nl

www.dynamischlustbeheer.nl

COLOFON

BESTEMMINGSPLAN KUSTZONE PETTEN MILIEUEFFECTRAPPORT EN PASSENDE BEOORDELING - AANVULLING

KLANT

Gemeente Schagen

AUTEUR

Reinoud Kleijberg

PROJECTNUMMER

C05057.000030.0800

ONZE REFERENTIE

079801031 A

DATUM

30 april 2018

STATUS

Definitief

GECONTROLEERD DOOR

Frans Dotinga
Senior specialist

VRIJGEGEVEN DOOR

Eric Schouwenberg
Hoofd Adviesgroep

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 264
6800 AG Arnhem
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com